

Predlog projekta „Uključivanje građana u borbu protiv sive ekonomije“

UVOD

Siva ekonomija je fenomen koji negativno utiče na uslove poslovanja, ugrožava fiskalnu disciplinu i narušava stabilnost javnih prihoda.

Osim toga, siva ekonomija podriva poštovanje vladavine prava i povjerenje građana u institucije sistema i stvara percepciju tolerancije i nekažnjivosti za kršenje zakona.

U cilju odlučne borbe protiv ove negativne ekonomske i društvene pojave, Vlada Crne Gore usvojila je, na sjednici od 21. marta 2013. godine, sveobuhvatni akcioni plan borbe protiv sive ekonomije, koja se zasniva na sljedećim principima:

- Nulta stopa tolerancije na sivu ekonomiju;
- Primjena neselektivnog pristupa u djelovanju državnih organa prema tržišnim učesnicima;
- Povećanje stepena transparentnosti u radu državnih organa i vršenju zakonskih ovlašćenja;
- Intenziviranje koordinacije u radu državnih organa;
- Kvantifikacija i vrednovanje efekata sprovedenih mjera.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA U BORBU PROTIV SIVE EKONOMIJE

Imajući u vidu da građani predstavljaju značajan potencijalan resurs u borbi protiv sive ekonomije, kao i nedovoljnu motivisanost i spremnost građana da nadležnima prijavljuju slučajeve sive ekonomije, Biro za odnose s javnošću je pripremio predlog projekta „Uključivanje građana u borbu protiv sive ekonomije“.

Osnovni cilj projekta je da obezbijedi da prijave građana budu na transparentan i ažuran način procesurirane, kao i da odgovarajući dio¹ iznosa izrečenih novčanih kazni, odnosno vrijednosti zaplijenjene robe po prijavama građana bude investiran u svrhe od opšteg društvenog značaja (npr. nabavka deficitarne medicinske opreme, izgradnja dnevnog centra, vrtića i sl.), u skladu sa prioritetom koji im daju građani, tj. na osnovu glasanja samih građana.

U tom smislu, projekat će objediniti stručne, tehničke i kadrovske kapacitete civilnog sektora i nadležnih državnih organa, podići nivo javne svijesti o značaju ovog društvenog pitanja i obezbijediti aktivnije učešće građana u borbi protiv sive ekonomije.

Projekat se zasniva na sljedećim principima:

¹ 50% od iznosa novčane kazne izrečene od strane nadležne inspekcije, odnosno vrijednosti zaplijenjene robe.

1. Komplementarnost sa postojećim stručnim, tehničkim i kadrovskim resursima u civilnom sektoru;

U cilju ostvarivanja pune sinergije sa naporima civilnog sektora, projekat će iskoristiti postojeće resurse u civilnom sektoru, odnosno postojeću mobilnu i web aplikaciju „Budi odgovoran“, koja je razvijena od strane Kreativnog tima Elektrotehničkog fakulteta.

Kreativni tim ETF-a je razvio mobilnu i web aplikaciju „Budi odgovoran“ putem koje građani mogu da prijave širok spekter neregularnosti iz oblasti javnog života, od nelegalnog odlaganja smeća, preko zloupotreba službenih vozila, kršenja saobraćajnih propisa, do neizdavanja fiskalnih računa i drugih nepravilnosti koje spadaju u oblast sive ekonomije.

Mobilna i web aplikacija „Budi odgovoran“ osvojila je prvu nagradu na takmičenju za izradu najbolje softverske aplikacije na temu „Transparentnost i odgovornost“ na konkursu „Otvorene ideje za Crnu Goru“, koji su organizovali NVO DigitalizujMe i Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori.

Aplikacija radi na jednostavnom principu „snimi i pošalji“, trenutno ima više od 1.000 aktivnih korisnika i predstavlja vrijedan resurs koji se provjereno može iskoristiti i za kampanju borbe protiv sive ekonomije, budući da ima odgovarajuće tehničke mogućnosti.

Biro za odnose s javnošću već ostvaruje uspješnu saradnju sa Kreativnim timom ETF-a u okviru servisa „Prijave sumnji na zloupotrebu službenih vozila“, koji je pokrenut u skladu sa zaključkom Vlade br. 06-5/6 od 28. februara 2013. godine.

2. Komplementarnost sa postojećim procedurama i resursima nadležnih organa uključenih u borbu protiv sive ekonomije

Projekat je usklađen sa postojećim naporima Ministarstva finansija na suzbijanju sive ekonomije, kao i sa postojećim kadrovskim i stručnim kapacitetima i procedurama za postupanje po prijavama građana koje trenutno sprovode nadležni organi, konkretno Poreska uprava i Uprava za inspekcijske poslove.

U dijelu odgovornosti Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove za nesmetano funkcionisanje projekta ključna su sljedeća dva aspekta:

- ažurno postupanje Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove po prijavama građana
- ažurno i redovno povratno informisanje administratora aplikacije „Budi odgovoran“ o rezultatima inspekcijskih postupaka sprovedenih po prijavama građana, kao i aktivno informisanje administratora aplikacije „Budi odgovoran“ o prijavama građana koje se inspekcijskim službama dostavljaju redovnim putem, kako bi i taj dio prijava bio stavljen na uvid javnosti i time ostvarena puna transparentnost procesa.

U cilju obezbjeđivanja što lakše i ažurnije razmjene informacija između nadležnih organa i administratora aplikacije „Budi odgovoran“, projektom je predviđeno da kol-centri Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove budu kadrovski ojačani sa po jednom

osobom čiji će primarni zadatak biti da olakša protok informacija između nadležnih državnih organa i aplikacije „Budi odgovoran“.

3. Motivisanje građana: aktivna komunikacija, ažurnost u postupanju po prijavama i ulaganje novca od kazni po prijavama građana u svrhe od opšteg društvenog značaja

Realizacija projektnih aktivnosti uticaće na jačanje motivacije građana da aktivno učestvuju u borbi protiv sive ekonomije, prije svega kroz obezbjeđivanje ažurnog i transparentnog postupanja nadležnih organa, ulaganjem sredstava od prijava građana u svrhe od opšteg društvenog značaja i aktivnim komuniciranjem sa građanima na temu sive ekonomije.

U cilju podizanja javne svijesti o štetnosti sive ekonomije, kao i o značaju borbe protiv ove negativne pojave, dio projektnih resursa biće utrošen na javno zastupanje i afirmaciju ciljeva projekta u tradicionalnim i društvenim medijima.

REALIZACIJA PROJEKTA

Osnovni koncept „Projekta uključivanja građana u borbu protiv sive ekonomije“ i aplikacija „Budi odgovoran“ predstavljeni su na Četvrtom sastanku Radne grupe za izradu Seta prijedloga mjera za suzbijanje sive ekonomije, koji je održan 30. maja 2013. godine.

Radna grupa je podržala koncept Projekta, uz konstataciju da postoji značajan prostor i potreba za objedinjavanjem resursa civilnog sektora i nadležnih organa državne uprave u realizaciji ove inicijative.

U tom pravcu, predstavnici Biroa za odnose s javnošću, Elektrotehničkog fakulteta UCG, Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove održali su niz međusobnih sastanaka na kojima su identifikovani ključni elementi za realizaciju zajedničkog Projekta.

Predstavnici Kancelarije Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, koja je dugogodišnji projektni partner Generalnog sekretarijata Vlade-Biroa za odnose s javnošću, iskazali su zainteresovanost za učešće u Projektu.

Predstavnici Kancelarije UNDP-a i Biroa za odnose s javnošću trenutno razmatraju mogućnosti uključivanja drugih međunarodnih partnera u realizaciju Projekta, u cilju osiguravanja njegove održivosti nakon inicijalnog projektnog perioda od 6 mjeseci.

Projekat će se realizovati kroz sljedeće aktivnosti:

1. Uspostavljanje efektnog mehanizma putem koga građani mogu prijaviti nepravilnosti

1.1.1. Nadogradnja mobilne aplikacije u pravcu prijavljivanja sive ekonomije

1.1.2. Razvoj i prilagođavanje web platforme „Budi odgovoran“

1.1.3. Nabavka potrebne hardverske i softverske opreme.

2. Osiguravanje brze i jednostavne komunikacije između nadležnih institucija i web platforme „Budi odgovoran“

- 1.2.1. Prijem, evidentiranje, kategorisanje i prosljeđivanje prijava građana od strane administratora aplikacije „Budi odgovoran“ i njihovo dostavljanje nadležnim organima na dalju obradu i blagovremeno obavješćavanje javnosti, uključujući i pripremu i objavljivanje statističkih podataka
- 1.2.2. Priprema i implementacija odgovarajućih protokola po kojima će nadležni u Poreskoj upravi i Upravi za inspekcijske poslove prihvatati i postupati po prijavama građana, kao i informisati administratore platforme „Budi odgovoran“ o pristiglim prijavama i rezultatima postupaka po prijavama građana.
- 1.2.3. Obezbeđivanje kadrovske podrške administrativnim kapacitetima Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove, po jedan administrator u obje institucije.

3. Komunikacijska kampanja u cilju podizanja javne svijesti i uključivanja građana u borbu protiv sive ekonomije

- 1.3.1. Komunikacijska kampanja putem „tradicionalnih“ kanala komunikacije, kao što su poster, video-spotovi, TV reklame, štampani mediji, itd.
- 1.3.2. Kampanja na društvenim mrežama i online medijima, u cilju animiranja mlađe populacije i aktivnih korisnika pametnih telefona

4. Upravljanje projektom, monitoring i izvještavanje

- 1.4.1. Uspostavljanje tima zaduženog za koordiniranje projektnih aktivnosti i redovno izvještavanje o realizaciji projekta, koga sačinjavaju predstavnici Biroa za odnose s javnošću, Ministarstva finansija, Ministarstva za informaciono društvo, Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove.
- 1.4.2. Sklapanje Ugovora o podjeli troškova za finansiranje projekta između Ministarstva finansija i Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori i uspostavljanje projektne strukture unutar Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori koja će biti zadužena za implementaciju projekta u saradnji sa koordinacionim timom iz nadležnih ministarstava i uprava.

OČEKIVANI REZULTATI

Realizacijom projektnih aktivnosti očekuju se sljedeći rezultati:

- Uspostavljanje održivog web i mobilnog servisa putem koga će građani moći da prijavljuju sivu ekonomiju
- Veće učešće građana u borbi protiv sive ekonomije
- Uspostavljanje efikasnog mehanizma saradnje između građana i nadležnih institucija
- Investiranje dijela prihoda generisanih po prijavama građana u svrhe od opšteg društvenog značaja

PREDLOG BUDŽETA

POČETNI PRESJEK TROŠKOVA	Iznos u USD
1 Uvođenje efektnog alata putem kog građani mogu prijaviti nepravilnosti	
Nadogradnja mobilne aplikacije u pravcu prijavljivanja sive ekonomije	5.550
Razvoj i prilagođavanje web platforme „Budi odgovoran“	5.000
Nabavka potrebne opreme	7.000
UKUPNO Aktivnost 1	17.500
2 Osiguravanje brze i jednostavne komunikacije između nadležnih institucija i web platforme „Budi odgovoran“	
Pročešljavanje sadržaja koji podnose građani i dostavljanje nadležnim organima na dalju obradu i obavješćavanje blagovremeno javnosti, uključujući i statističke podatke	8.200
Podrška administrativnim kapacitetima Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove (2 stalno zaposlene osobe)	6.700
UKUPNO Aktivnost 2	14.900
3 Kampanja promocije u javnosti s ciljem podizanja nivoa svijesti i uključivanja građana u borbu protiv sive ekonomije	
Komunikacijska kampanja putem „tradicionalnih“ kanala komunikacije, kao što su poster, video-spotovi, TV reklame, štampani mediji, itd.	35.700
Kampanja na društvenim mrežama i ciljanje omladine i aktivnih korisnika pametnih telefona (1 osoba za upravljanje druš. mrežama)	3.350
UKUPNO Aktivnost 3	39.050
4 Upravljanje projektom	
Upravljanje projektom, monitoring i izvješćavanje (part time)	9.700
Ukupno za aktivnosti	81.150
GMS (7% overhead)	4.827
UKUPNO 1+2+3+4	85.977
Finansijski doprinos Vlade Crne Gore	73777
Finansijski doprinos UNDP Crna Gora	12200